

KYSELYTEKNIikka KÄSITYÖN OPETUSKERROILLA

Hyvä kyselytekniikka on apuna opetustyössä. Sama koskee selkeitä ja täsmällisiä ohjeita oppilaille.

1. Kysymyssanan paikka

- a. Miten, mikä, miksi, millainen, milloin, koska, kuinka, jne. -sanat sijoitetaan kysymyslauseen alkuun.
- b. Samoin kehotukset kerro, kuvaile, kirjoita, lue, ota, merkitse jne. tehoavat parhaiten ohjelauseen alussa.

2. Liian pitkät kysymykset

- a. Pitkät kysymykset, joissa sivulause (tai jopa pari kolme) aiheuttavat epävarmuutta vastaajissa. Oppilaat unohtavat, mitä alussa kysyttiin.
- b. Sivulauseisiin sisältyy muodon kannalta usein selvää svetisismiä: " ... se tärkeä silmukka, jonka opimme..."
- c. Esimerkki hyvästä sivulauseellisesta kysymyksestä: " Miten opettaisit nurjan silmukan oppilaalle, joka ei ole koskaan neulonut sellaista?"

3. Onko -alkuinen kysymys

- a. Onko -kysymys liian voittopuolisesti käytettynä on hedelmätön, koska vastaus siihen on useimmiten vain "kyllä" tai "ei". Sen on lisäksi todettu aiheuttavan vastaushaluttomuutta.
- b. Toisinaan onko -kysymys voi olla tarkoituksenmukainen. Esim. "onko tämä silmukka vai neulepinta?"
- c. -ko, -kö -päätteinen kysymyssana tuottaa samoin turhan yksioikoisia vastauksia.

4. Täydennyskysymys

- a. Ns. täydennyskysymys ei ole kovin vaarallinen, mutta saattaa aiheuttaa naurettaviakin tilanteita. Esim. "Tämä ommeltava pisto on nimeltään.... Keijo!"
- b. Ei kannata odottaa vastausta valmiiseen virkkeeseen ilman kysymyssanaa. Esim. "joku teistä on varmaan nähnyt sukulaisen tai tuttavan neulovan...?"

5. Tuplakysymysten välttäminen

- a. Kysymystä ei kannata esittää heti suoraan kahdessa eri muodossa peräkkäin. Esim. "Mitä muita pistoja tässä työssä näet, vai onko tässä muita pistoja?"

6. Apukysymys

- a. Kyselevässä opetuksessa ovat nokkelat apukysymykset usein tarpeellisia.
- b. Apukysymystä käytetään silloin, kun uhkaa tulla tauko tai arvailua vaikean kysymyksen tuloksena. Apukysymys voi valaista asiaa tai johdatella konkreettisemmin siihen, minkä jälkeen voidaan palata alkuperäiseen kysymykseen. Esim. ”Mitä tarkoitetaan sanalla silmukka?” (?) ”Silmukat muodostavat neulepinnan. Mitä siis silmukat ovat?”

7. Kyselyn jatkumo

- a. Kannattaa käyttää hyväksi tilanteet, jolloin saatuun vastaukseen voidaan luontevasti liittää uusi kysymys. Näin asiaa saadaan mielekkäästi ja oppilaan kannalta palkitsevasti johdateltua eteenpäin. Esim. ”Miksi kutsutaan tällaista silmukkaa?” (Sitä sanotaan nurjaksi silmukaksi). ”Miten erotat nurjan silmukan oikeasta silmukasta?”

8. Lieventävien lisäkkeiden välttäminen

- a. Lieventävillä lisäkkeillä tarkoitetaan kysymyssanaa vesittäviä päätteitä, kuten -han, -hän, -köhän (mikäköpähän?!). Ne ovat etenkin kertauksessa / läksyjien kuulustelussa turhia, koska asia on ryhmälle opetettu, eivätkä kysymykset siksi lievennyksiä kaipaa.
- b. Kun opetetaan uutta asiaa, on kysymysten lieventäminen silloin tällöin ymmärrettävää. Varo sen muodostumista tavaksi.
- c. Lieventävät lisäkkeet voi jättää myös kokonaan pois. Ystävällisesti ja selvästi annettu ohje on aina paras.

9. Turhan imperfektin välttäminen

- a. Imperfektimuotoista kysymystä tarvitaan harvoin. Esim. ”Mikä oli viime kerralla opetetun silmukan nimi?” Mikä oli viime viikolla käytetyn ompeleen nimi?”

10. Turhan myöntelyn välttäminen

- a. Oikeita vastauksia ei tarvitse joka kerta myöntää oikeiksi kyllä- tai oikein -sanalla tai hokemalla Joo! Vältä sen tuleamista tavaksi.
- b. Opettaja voi usein ilmeellä tai nyökkäämällä osoittaa hyväksymisensä. Oikean vastauksen jälkeen voidaan myös ilman sen kummempia hyväksymismerkkejä siirtyä uuteen asiaan. Oppilaan vastauksen pohjalta uuteen asiaan siirtyminen voi jo sinänsä olla

oppilaalle hyvin palkitsevaa. Painokas kyllä -sana tai muunlainen jatkuva myöntely menettää pian tehonsa ja palkitsevuutensa.

- c. Hyvälle tyhjentävälle ja selvälle vastaukselle kannattaa aina antaa ”erikoistunnustus”. Esim. ”Selvitit tämän meille erittäin hienosti.”

11.Vastausten toisto pois

- a. Oikeita kuuluvia vastauksia ei kannata toistaa kaikuna. Vältä sen tulemistä tavaksi. Vaadi oppilasta toistamaan vastaus kuuluvalla äänellä tarvittaessa.
- b. Tärkeästä asiasta puhuttaessa voi opettaja joskus toistaa vastauksen uudelleen selvästi muotoiltuna.
- c. Kun oppilas vastaa selvästikin liian hiljaa, ei kannata kysellä luokalta: ”Kuulivatko kaikki?”. Vastauksen kuuluvuutta kannattaa kysyä joltakin yksityiseltä oppilaalta, jolloin kuuluvan äänen merkitys vielä entisestään selkiytyy. Voi myös pyytää suoraan toistamaan vastaus kuuluvalla äänellä.

12.Yllätyskysymykset

- a. Jos oppilas puuhailee jotain asiaan kuulumatonta opetuksen ja kysymysten aikana, voi yllätyskysymys herättää sopivasti.

13.Liian laajojen kysymysten rajaaminen

- a. Kannattaa välttää liian laajoja ja yksilöimättömiä kysymyksiä. Erityisesti on näin, jos opetetaan uutta asiaa.
- b. Kysymys rajataan järkeviin ja selviin puitteisiin. Liian laaja kysymys: ”Mitä tiedät neulomisesta?” Rajatummin: ”Mitkä kaksi silmukkaa tässä neulepinnassa vuorottelevat?”

14.Liian vaikeat kysymykset ja turha arvuuttelu pois

- a. Vältä luokan tasoon nähden liian vaikeita ja abstrakteja kysymyksiä. Turhat sivistyssanat pois. Oppilaat eivät ole ”pieniä akateemisia kansalaisia”.
- b. Täysin outoja asioita ei kannata vaivalloisesti lypsää oppilailta kyselemällä. Opettaja jouduttaa tunnin kulkua selvittämällä hyvin vaikean asian itse. (Opettajajohtoisuutta tarvitaan useinkin). Oppilaat seuraavat mielenkiinnolla ”tietoiskuja”.

15.Vältä jahkaamista

- a. Kun saa kysymykseen oikean vastauksen, ei kannata kysellä: ”Oletko aivan varma?” Näin tekemällä opettaja voi vähitellen saada keljun maineen.

Harjoittele ja suunnittele kyselytekniikkaa!